Raadsvoorstel
Openbaar

Nijmegen

Onderwerp
Invulling taakstelling programma Werk en Inkomen Stadsbegroting 2025-2028

Programma	Werk en Inkomen	**Collegebesluit**	13 mei 2025
Portefeuillehouder	J.A.R. Brom	**Behandeldatum Raad**	2 juli 2025
		Status	Openbaar

Samenvatting
In de Stadsbegroting 2025-2028 is een bezuinigingstaakstelling opgenomen voor het programma Werk en Inkomen. Het gaat om € 0,8 miljoen in 2025 en € 1,5 miljoen structureel vanaf 2026. Dit voorstel gaat over de invulling van deze taakstelling. Naast financieel-technische maatregelen zijn er inhoudelijke maatregelen nodig om de taakstelling te kunnen invullen, waarvan de belangrijkste zijn: verlaging premiebijdrage CAZ, verhoging eigen bijdrage busvoordeelabonnement en aanpassing inkomensgrens meedoenregeling.

Voorstel

1. De taakstelling voor het programma Werk en Inkomen uit Stadsbegroting 2025-2028 in te vullen door de volgende maatregelen te nemen:
    a. In 2025:
        i. Inzet vrijgevallen middelen Maatwerkbanen;
        ii. Inzet overschot regionaal project Sociaal Ondernemers (TOSSS);
    b. Vanaf 2025:
        i. Aframen gemeentelijke aanvulling WSW;
        ii. Aframen Participatiebudget;
        iii. Inleveren budget overige maatschappelijke participatie;
        iv. Aframen ruimte subsidie Armoedefonds;
    c. Vanaf 2026:
        i. Premiebijdrage uitgebreide pakket CAZ verlagen van € 42 naar € 38 per maand
        ii. Busvoordeelabonnement aanpassen: eigen bijdrage van € 15 naar € 25;
        iii. Meedoenregeling aanpassen: inkomensgrens van 140% naar 130%;
        iv. Deels stoppen inzet communicatie geldzorgen.
2. De taakstelling in 2026 en 2027 nog niet volledig in te vullen, waarmee we anticiperen op een tekort van respectievelijk € 43.000 in 2026 en € 4.000 in 2027.

Aanleiding
De gemeente Nijmegen krijgt de komende jaren te maken met ongunstige financiële vooruitzichten. Deze worden onder andere veroorzaakt door stijgende uitgaven voor jeugdhulp en de hogere tarieven in de aanbestedingen in het sociaal domein. Daarom heeft de raad bij het Koersdocument 2024 besloten hierop bij te sturen en een taakstelling van € 17 miljoen op te leggen aan het sociaal domein. We besparen € 7,2 miljoen door te werken met bestedingsruimtes voor aanbieders van ambulante jeugdhulp en Wmo-begeleiding. De overige € 10 miljoen is gevonden door ombuigingen binnen de

programma's Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg, Werk en Inkomen en Onderwijs. Het programma Werk en Inkomen heeft met verschillende maatregelen bijgedragen aan deze bezuinigingsopgave.

Boven op de in de Stadsbegroting 2025-2028 doorgevoerde bezuinigingen is een taakstelling op het programma Werk en Inkomen opgenomen van € 0,8 miljoen in 2025 en structureel € 1,5 miljoen vanaf 2026. Conform het amendement 'Juist de gemeente moet ieder dubbeltje drie keer omdraaien' wordt de invulling van de taakstelling gezocht binnen het hele programma Werk en Inkomen. In het eerste kwartaal van 2025 heeft het college de raad via een voortgangsbrief geïnformeerd over het voorkeursscenario van het college. Het is aan de raad om over de invulling te besluiten.

Inmiddels heeft het kabinet in de Voorjaarsnota 2025 extra geld vrijgemaakt voor jeugdzorg en gemeenten. Voor 2025 tot en met 2027 komt er hiervoor in totaal circa € 3 miljard euro cumulatief beschikbaar. Met de komende circulaires zal de uitwerking op de verschillende beleidsterreinen volgen.

Relevante besluitgeschiedenis

- De Stadsbegroting 2025-2028 is vastgesteld op 13 november 2024.
- Hierbij heeft de raad het amendement 'Juist de gemeente moet ieder dubbeltje drie keer omdraaien' aangenomen.

Beoogde impact: wijziging kaders

Dit voorstel draagt bij aan de ambitie "We zijn een financieel gezonde gemeente, nu en in de toekomst", programma Financiën.

Argumenten

1.1 De voorgestelde maatregelen hebben een zo gering mogelijk effect op onze inwoners en onze partners.

Voor elk van de voorgestelde maatregelen is bekeken welk effect we verwachten op inwoners en partners. Daarbij zien we dat het mogelijk is om een deel van de bezuinigingen op te vangen met financieel-technische maatregelen, die geen effect hebben op inwoners en partners. Desondanks doet bezuinigen pijn en heeft een aantal van de maatregelen wel degelijk effect op inwoners en hun financiële situatie. Het voorstel bevat de maatregelen voor die een zo gering mogelijk effect hebben op onze inwoners en partners.

1.2 Aframen gemeentelijke aanvulling WSW en aframen Participatiebudget zijn financieel-technische maatregelen.

De sociale werkvoorziening is een wettelijke taak waarvan de uitvoering is belegd bij WerkBedrijf. Vanaf 2025 is er géén nieuwe instroom meer mogelijk in de Wet sociale werkvoorziening. Gemeenten ontvangen Rijksmiddelen voor de WSW, maar die waren tot 2024 onvoldoende om de kosten te dekken. De raad heeft hiervoor aanvullende middelen beschikbaar gesteld, maar de MGR verwacht dat de Rijksbijdragen op termijn wel voldoende zullen zijn om de kosten te dekken. Met deze maatregel ramen we de gemeentelijke aanvulling op de WSW-middelen verantwoord af op basis van de huidige prognoses. Dit heeft geen effect op onze inwoners.
Het Participatiebudget wordt door WerkBedrijf ingezet om mensen naar (parttime) werk te activeren. De maatregel 'aframen Participatiebudget' houdt in dat we verantwoord

aframen op het Participatiebudget op basis van de huidige prognoses. Ook dit heeft geen effect op onze inwoners. Vanwege de begrotingssystematiek van de MGR en de financiële afspraken met de MGR lopen we wel een financieel risico op dit onderdeel, waardoor we mogelijk in de toekomst een beroep moeten doen op de algemene reserve. Dit is echter afhankelijk van de toekomstige Rijksuitkeringen voor Participatie (Rijkscirculaires > rekentool Berenschot).

1.3 De gemeenteraad heeft besloten dat de middelen voor de Maatwerkbanen in 2025 vrijvallen.
De gemeenteraad heeft het voorstel van het college om te stoppen met de Maatwerkbanen op 19 februari 2025 behandeld. De raad heeft echter besloten de Maatwerkbanen tijdelijk te beëindigen en alleen de middelen van 2025 vrij te laten vallen. De raad besluit over voortzetting of beëindiging van de Maatwerkbanen als er nogmaals onderzoek is gedaan naar de implementatie van Maatwerkbanen in andere steden. Vanwege dit besluit neemt het college enkel de middelen van 2025 op in het voorstel.

1.4 De middelen van het regionale project Sociaal Ondernemers (TOSSS) vloeien terug van WerkBedrijf naar de gemeente.
De middelen waren bestemd voor het regionale project Sociaal ondernemers (TOSSS) in 2024 en verdere jaren, uitgevoerd door WerkBedrijf. WerkBedrijf verwacht dat voor dit doel ook de landelijke Impulsgelden voor Sociaal Ontwikkelbedrijven ingezet kunnen worden. Het inzetten van deze middelen voor de bezuinigingstaakstelling in 2025 heeft geen inhoudelijke consequenties, omdat het gaat om geld dat in 2024 niet is uitgegeven.

1.5 De gemeentelijke premiebijdrage aan de CAZ is hoog vergeleken met andere gemeenten.
De gemeente Nijmegen biedt binnen de Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering (CAZ) verschillende pakketten aan bij verzekeraars VGZ en CZ. Voor elk van deze pakketten draagt de gemeente Nijmegen bij aan de premie. Voor het meest uitgebreide pakket bij beide verzekeraars is dit € 42 per maand. Met deze maatregel verlagen we deze bijdrage naar € 38 per maand. Voor inwoners die gebruikmaken van het meest uitgebreide pakket komt deze maatregel neer op een kostenstijging van € 48 per jaar. Een mogelijk gevolg is dat minder inwoners zich via de CAZ verzekeren. De gemeentelijke premiebijdrage in Nijmegen is echter relatief hoog in vergelijking met andere gemeenten.

1.6 De eigen bijdrage voor het busvoordeelabonnement is relatief laag en de afgelopen jaren niet geïndexeerd.
Inwoners met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum kunnen gebruikmaken van het busvoordeelabonnement. Hiermee kunnen ze doordeweeks na 9.00 uur en in het weekend de hele dag gratis in en om Nijmegen reizen. Het abonnement kost gebruikers vanaf de start van de regeling in 2019 € 15 per jaar. De kosten van het abonnement zijn echter wel door vervoerder Connexxion geïndexeerd. De gemeentelijke bijdrage is dus gestegen, maar de eigen bijdrage niet. Met deze maatregel verhogen we de eigen bijdrage vanaf 2026 naar € 25 per jaar. We vinden dat de regeling hiermee nog steeds zeer voordelig is voor gebruikers. Desondanks kan deze maatregel als gevolg hebben dat de drempel tot het aanschaffen van het busvoordeelabonnement hoger wordt, wat effect heeft op kunnen meedoen in de stad.

1.7 Het verlagen van de inkomensgrens van de meedoenregeling sluit aan bij de wens van het college voor gelijke voorwaarden van de inkomensregelingen.
Op dit moment kunnen inwoners met een inkomen tot 140% van het sociaal minimum een budget van € 150 per jaar inzetten voor activiteiten op het gebied van sport, cultuur en educatie. Met deze maatregel verkleinen we met ingang van 2026 de doelgroep naar inwoners met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. Dit sluit aan bij de wens om de voorwaarden voor de inkomensregelingen gelijk te stellen en ze daarmee toegankelijker en eenvoudiger te maken. Ook de Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering en het busvoordeelabonnement kennen een inkomensgrens van 130%. Het sluit echter niet aan bij het coalitieakkoord en draagt mogelijk bij aan een armoedeval bij gezinnen met kinderen. Dat wil zeggen dat deze huishoudens bij een inkomen van 130% meer te besteden hebben dan bij een inkomen van 140%. Desondanks blijft de vrije bestedingsruimte van deze gezinnen positief.

1.8 Het budget 'overige maatschappelijke participatie' wordt momenteel niet ingezet.
Dit is de post waaruit met de vaststelling van de Stadsbegroting 2024-2027 op 1 november 2023 schooluitjes worden betaald, conform het amendement "Elke spruit verdient een dagje uit". Voor de uitvoering hiervan is inmiddels € 60.000 overgeheveld naar het programma Onderwijs. Het resterende bedrag van € 9.000 in deze post heeft nog geen bestemming. Het inleveren van dit bedrag heeft geen consequenties.

1.9 Voor de subsidie aan het Armoedefonds wordt niet het volledig begrote bedrag ingezet.
Het Armoedefonds ontvangt sinds drie jaar subsidie van de gemeente Nijmegen waarmee zij menstruatie-uitgiftepunten (MUP's) realiseren op openbare plekken door de hele stad. De gemeenteraad heeft hier structureel € 50.000 voor beschikbaar gesteld bij de vaststelling van de Stadsbegroting 2022-2025. Het Armoedefonds blijkt niet het volledige bedrag nodig te hebben. Hierdoor kunnen we het resterende bedrag aframen en inzetten voor de taakstelling. Dit heeft geen effect op de inzet van het Armoedefonds en de MUP's.

1.10 Met het overgebleven bedrag voor communicatie rondom geldzorgen verwachten we voldoende communicatie-inzet te kunnen plegen.
Vanuit het beleidskader Schuldhulpverlening is structureel om en om € 10.000 voor het eerste jaar en € 40.000 voor het tweede jaar beschikbaar gesteld voor communicatie op het gebied van geldzorgen. Het doel van deze communicatie-uitingen is inwoners informeren over de dienstverlening van de gemeente Nijmegen en stimuleren hulp te zoeken bij geldzorgen. Met deze maatregel ramen we dit bedrag af naar structureel € 10.000 per jaar. We verwachten ook hiermee voldoende inzet te kunnen plegen op communicatie.

2.1 Aanvullende bezuinigingen zijn buiten proportioneel gezien de grootte van het tekort.
Het voorstel vult de bezuinigingstaakstelling van € 1,5 miljoen in 2026 en 2027 niet volledig in. In 2026 komen we € 43.000 tekort en in 2027 € 4.000. We zien op dit moment geen ruimte in het programma om deze tekorten financieel-technisch en zonder effect op inwoners in te vullen. De maatregelen die gekozen kunnen worden zijn daarmee buiten proportioneel in verhouding tot het benodigde bedrag. We stellen voor de meicirculaire 2025 van het Rijk en de besluitvorming over de meerjarenbegroting van de MGR af te wachten. Mogelijk ziet het beeld er dan anders uit; hierover informeren we u via de reguliere P&C-producten.

Kanttekeningen

1.1 De maatregelen raken de meest kwetsbare Nijmegenaren.
Een aantal van de maatregelen raakt inwoners direct in hun portemonnee. Huishoudens die gebruikmaken van zowel het meest uitgebreide pakket van de CAZ als het busvoordeelabonnement gaan er € 58 per jaar op achteruit. Volgend uit de Stadsbegroting 2025-2026 (conform het amendement 'Juist de gemeente moet ieder dubbeltje drie keer omdraaien') is niet alleen gezocht binnen de onderdelen inkomensondersteuning maar binnen het gehele programma.

1.2 De Cliëntenraad Participatiewet geeft aan dat de bezuinigingen op het sociaal domein op gespannen voet staan met sociaaleconomische mensenrechten.
De Cliëntenraad Participatiewet geeft dit aan in zijn advies aan het college. De Cliëntenraad Participatiewet mist een zorgvuldige en overtuigende afweging van alternatieven buiten het sociaal domein en hekelt de keuze om de zwakste schouders de zwaarste lasten te laten dragen. De Cliëntenraad is van mening dat bezuinigingen op het sociaal domein principieel onrechtvaardig is. Ondanks deze kritiek oordeelt de Cliëntenraad dat het voorstel uit de minst pijnlijke maatregelen bestaat. Het college heeft zo goed als het kan de alternatieven afgewogen die zijn aangedragen vanuit alle gemeentelijke programma's. Desondanks geven we deze belangrijke principiële kanttekening mee aan uw raad.

1.3 Mogelijk moet programma Werk en Inkomen in de toekomst een beroep doen op de algemene reserve.
Met deze bezuinigingen en de bezuinigingen van de afgelopen jaren bestaat de kans dat tegenvallers niet meer binnen het programma opgevangen kunnen worden, conform de financiële spelregels. De onvoorspelbaarheid van het programma speelt hier ook een belangrijke rol in. Deze onvoorspelbaarheid, die deels door de Rijksoverheid wordt bepaald, zorgt ervoor dat het lastig is prognoses te maken voor de komende jaren. Het voorstel is opgesteld op basis van de informatie die op het moment van schrijven bekend is. De onvoorspelbaarheid van het programma wordt veroorzaakt door de dynamiek van de BUIG-middelen, de begroting van de MGR, het openeindekarakter van de inkomensregelingen en de extra taken (met of zonder dekking) vanuit het Rijk. Dit geheel wordt ook nog sterk beïnvloed door de economische ontwikkelingen, zoals inflatie en krapte op de arbeidsmarkt.

Fatale termijn
Er is geen fatale termijn voor dit voorstel. Het is wel wenselijk dat de raad op 2 juli 2025 hierover besluit, zodat de invulling meegenomen kan worden in de Stadsbegroting 2026-2029.

Gesprek met de stad
De Cliëntenraad Participatiewet is meegenomen in het conceptvoorstel dat in de voortgangsbrief met de raad is gedeeld. De Cliëntenraad heeft een advies geschreven aan het college. Dit advies en de reactie van het college zijn opgenomen bij de bijlagen en vermeld in kanttekening 1.2.

Financiën

De voorgestelde maatregelen zorgen voor invulling van de bezuinigingstaakstelling in 2025 (€ 0,8 miljoen) en 2028 (€ 1,5 miljoen). Wij constateren dat we daarmee in 2028 boven de taakstelling uitkomen. We achten dit verstandig met het oog op de realiseerbaarheid van het aframen van de gemeentelijke aanvulling WSW. Het voorstel vult de bezuinigingstaakstelling van € 1,5 miljoen in 2026 en 2027 niet volledig in. Zie argument 2.1.

Voorstel voor maatregelen ***x € 1.000***	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Werk en inkomen				
Aframen gemeentelijke aanvulling WSW	0	239	366	739
Aframen Participatiebudget	0	358	300	203
Beëindigen Maatwerkbanen	368	0	0	0
Inzet overschot regionaal project Sociaal Ondernemers (TOSSS)	566	0	0	0
Armoede en schulden				
Premiebijdrage uitgebreide pakket CAZ verlagen van € 42 naar € 38 per maand	0	449	449	449
Busvoordeelabonnement aanpassen: eigen bijdrage van € 15 naar € 25	0	103	103	103
Meedoenregeling aanpassen: inkomensgrens van 140% naar 130%	0	257	257	257
Inleveren budget overige maatschappelijke participatie	9	9	9	9
Aframen ruimte subsidie Armoedefonds	12	12	12	12
Deels stoppen inzet communicatie geldzorgen	0	30	0	30
SUBTOTAAL WERK EN INKOMEN	934	597	666	942
SUBTOTAAL ARMOEDE EN SCHULDEN	21	860	830	860
TOTAAL	955	1457	1496	1802
Taakstelling	*800*	*1500*	*1500*	*1500*
Verschil	*155*	*-43*	*-4*	*302*

Vervolg

- Na akkoord van de raad wordt de invulling van de taakstelling verwerkt in de Stadsbegroting 2026-2029 en het beleidskader Financiële bestaanszekerheid.
- Na akkoord van de raad start het college met de voorbereiding van aanpassingen aan de regelingen CAZ, het busvoordeelabonnement en de meedoenregeling. Die gaan in per 1 januari 2026.
- Voor de meedoenregeling is een aanpassing van de beleidsregels Inkomensondersteuning Participatiewet gemeente Nijmegen 2024-B nodig. Dit is een bevoegdheid van het college.
- In de voorbereiding van de wijzigingen zorgen we voor zorgvuldige communicatie richting de (potentiële) gebruikers van de regelingen en betrokken (maatschappelijk) organisatie.

Bijlagen

1. Technische mogelijkheden bezuinigingen programma Werk en Inkomen – inhoudelijk
2. Technische mogelijkheden bezuinigingen programma Werk en Inkomen – financieel
3. Advies Cliëntenraad Participatiewet

4. Reactie van het college op advies Cliëntenraad Participatiewet